

УДК:614

Бєлікова І.В.

УДОСКОНАЛЕННЯ СТАСТИЧНОЇ ЗВІТНОСТІ В АСПЕКТІ РОЗВИТКУ МЕНЕДЖМЕНТУ В ОХОРОНІ ЗДОРОВ'Я

ВДНЗ України «Українська медична стоматологічна академія», м. Полтава

Своєчасне забезпечення якісною та достовірною інформацією керівників різного рівня, з метою підготовки прийняття управлінського рішення і впровадження сучасних принципів управління охороною здоров'я, є основним завданням медичної статистики. Існуюча система медико-статистичних звітів і методи збору інформації у вигляді річних звітів не завжди відповідає сучасним вимогам. Метою дослідження було проаналізувати стан сучасної статистичної звітності та встановити вплив отриманої інформації на якість управління галуззю. Висновок: Річні медико-статистичні звіти як і раніше є актуальними, проте вони потребують вдосконалення і адаптації до нових умов функціонування охорони здоров'я, а також вдосконалення автоматизованої обробки даних на всіх рівнях. При оптимізації системи статистичної звітності необхідно враховувати специфічність інформації, яка стає підґрунтям прийняття стратегічного управлінського рішення в охороні здоров'я. При плануванні обсягів та змістового навантаження звітів необхідно передбачити об'єм інформації та мету, з якою ми її збираємо. Ту інформацію, яка не задовольняє управлінських вимог, повинна бути виключена, тим самим ми зменшуємо кількість граф у звітах без втрати основного джерела інформації.

Ключові слова: управлінське рішення, медична статистика, звітна документація.

Своєчасне і якісне забезпечення керівників різних рівнів управління необхідною інформацією є важливою метою всієї системи управління охороною здоров'я і являє актуальну проблему сьогодення етапу інформатизації охорони здоров'я. Реалізація нових методів підтримки управлінських завдань на основі інформаційного забезпечення повинна забезпечити ефективне реформування системи охорони здоров'я та створити умови для підвищення якості оперативного управління, обґрунтованого планування медичної допомоги та підвищення ефективності використання ресурсів системи охорони здоров'я.

Досягнутий рівень державного управління системою підготовки та прийняття рішень в системі охорони здоров'я України не відповідає сучасному рівню світової медицини, потребам формування демократичного суспільства, реалізації конституційних прав громадян на охорону здоров'я. У багатьох країнах світу удосконалення системи підготовки та прийняття управлінських рішень стало однією з основних проблем удосконалення системи охорони здоров'я в цілому. [2]

Керівний склад охорони здоров'я в оперативній і прогностичній роботі постійно використовує інформацію, яка побудована на статистичні дані. Тільки кваліфікований аналіз статистичних даних, оцінка подій і відповідні висновки дозволяють приймати правильне управлінське рішення, сприяють кращій організації роботи, більш точному плануванню й прогнозуванню. [1, 3]

Мета дослідження

Проаналізувати стан сучасної статистичної звітності та встановити вплив отриманої інформації на якість управління галуззю.

Методи дослідження

В основу дослідження покладено метод системного аналізу статистичної звітності та її вплив на отримання достовірної інформації про стан діяльності охорони здоров'я в аспекті прийняття управлінського рішення. В дослідженні було проаналізовано нормативно-правову базу, а також звітну документацію закладів, що надають медичну допомогу населенню.

Результати дослідження та обговорення

Управління закладами охорони здоров'я є складним процесом, який заснований на виборі оптимальних рішень, з постійним урахуванням як внутрішніх проблем організації, так і мінливості соціальної, економічної та політичної ситуації. Для оптимального управління необхідно спиратися на основні його принципи: цілеспрямованості, правового захисту управлінського рішення, оптимізації управління, принцип достатності в централізації та децентралізації управління, єдиноначальності, делегування повноважень.

Зрозуміло, що в даному переліку особливе місце займає управлінське рішення, від правильності та глибини якого залежить ефективність організації в цілому. Управлінське рішення – це творчий акт цілеспрямованого впливу суб'єкта управління на об'єкт, заснований на знанні об'єктивних законів і досвіді та призводить до практичних результатів.

При складанні поточних і перспективних планів роботи керівник спирається на аналіз тенденцій і закономірностей розвитку як охорони здоров'я, так і стану здоров'я населення свого району, міста, області і т. д.

Медична статистика покликана допомагати контролювати діяльність медичної установи, оперативно керувати нею, судити про якість та ефективності лікувально-профілактичної роботи.

Традиційна статистична система в охороні здоров'я заснована на отриманні даних у вигляді звітів, на основі яких формується загальна інформація про стан здоров'я населення, санітарно-епідемічну ситуацію та результати діяльності системи охорони здоров'я України.

В нових економічних умовах на першому місці стоять питання оперативної та накопичуваної інформації з метою обґрунтованого планування медичної допомоги, вирішення задач оперативного управління, реструктуризації медичної допомоги. В кінцевому результаті інформація, яка отримана на базі облікової та звітної документації, служить підґрунтям для прийняття різних видів управлінського рішення та організації контролю:

- які стосуються кадрової складової (оптимальний якісний та кількісний склад, їх підготовки, розподілу, використання, умов їх життя та ін.);

- які стосуються безпосередньо процесу лікування (організація, якість, вдосконалення, технологія лікувально-діагностичного процесу, профілактики, диспансеризації, реабілітації та ін.);

- ті, що безпосередньо пов'язані з прийняттям управлінського рішення (регламентація, розподіл і документальне оформлення діяльності медичного персоналу; положення про установках, посадові інструкції, регламенти роботи, інформаційне забезпечення, таблиця рішень, організація їх виконання та контролю і т.д.);

- ті, що стосуються раціонального використання фінансових та матеріально-технічних ресурсів (фінанси, робота мережі закладів, забезпечення ліками, медичної та організаційної технікою);

- для організації контролю виконання (забезпечення оперативного зворотного зв'язку, оцінка результатів і підготовка матеріалів для наступної роботи).

Немає сумніву, що система річних медико-статистичних звітів має свої переваги: єдина програма, можливість порівняння даних, отримання показників обсягу роботи і використання ресурсів, простота збору. Але сучасні методи збору інформації у вигляді річних звітів не завжди відповідають вимогам часу.

За часом дії управлінські рішення в охороні здоров'я поділяються на стратегічні, тактичні, оперативні. Стратегічні дії визначають основні шляхи розвитку системи охорони здоров'я, тактичні – конкретні шляхи по досягненню поставленої цілі. До оперативних відносяться рішення, які орієнтовані на вирішення потреб сьогодення.

Побудована система річних звітів дає підґрунтя для стратегічних та деяких тактичних управлінських рішень, що стосується оперативних рішень, то тут сучасна система збору інформації не справляється з поставленим завданням. Такі рішення повинні ґрунтуватися на більш оперативній інформації.

При роботі з інформацією необхідно відзначити і деякі проблеми, які мають вплив на орга-

нізацію та управління в охороні здоров'я, це такі як:

- Доступність
- Використання
- Порядок роботи з інформацією
- Юридичні аспекти.

Існують деякі проблеми організаційного та правового характеру доступу до певного виду інформації. У таких випадках внутрішня інформація повинна оброблятися таким чином, щоб не тільки забезпечувалася конфіденційність, але й дотримувалися законні вимоги тих, кому ця інформація потрібна.

Питання такого плану піднімаються з метою зрозуміння важливості ситуації в плані найбільш ефективного використання інформації про стан здоров'я населення. Така інформація є основним будівельним матеріалом як стратегічного, так і оперативного планування та управління як медичним закладом, так і охороною здоров'я в цілому [4,5].

На теперішній час, серед нових організаційних технологій управління галуззю охорони здоров'я, особливої уваги приділяється комп'ютеризації та використанню інформаційних технологій.

Перш за все, до основних цілей інформатизації охорони здоров'я відносять підвищення ефективності діяльності системи охорони здоров'я, включаючи підвищення ефективності управління.

Але інформатизація прийняття управлінського рішення проходить вкрай повільно та неоднорідно.

З метою підвищення ефективності медичної допомоги, забезпечення своєчасності її надання та достовірності статистичної інформації Постановою Кабінету Міністрів України від 6.06.12 №546 «Про затвердження Положення про електронний реєстр пацієнтів» було визначено процедуру створення та функціонування електронного реєстру пацієнтів [6].

Також, на сьогоднішній день медичні установи, які мають відповідне комп'ютерне обладнання, використовують комп'ютерну програму «Поліклініка», що призначена для автоматизації обліку роботи поліклініки (амбулаторії) і має такі основні функції:

- Ведення реєстру пацієнтів;
- Автоматизація ведення статистичних талонів;
- Автоматизація ведення облікових форм;
- Формування статистичних звітів.

Лікувальні заклади, що надають госпітальну медичну допомогу оснащені програмою «Станціонар», яка має наступні функції:

- Ведення реєстру пацієнтів;
- Автоматизація обліку «Форми №066/о» - Карта хворого, який вибув зі стаціонару
- Автоматизація обліку «Форми №008/о» - Журнал запису оперативних втручань у стаціонарі;
- Формування статистичних звітів форми 20;

- Формування аналітичних звітів діяльності стаціонару

Незаперечно, що особливим напрямком управління є раціональне використання кадрових ресурсів. Програма «Медичні кадри» розроблена в розрахунок на різні рівні управління роботою з кадрами :

- робоче місце працівника кадрової служби кожного окремого лікувально-профілактичного, санітарно-профілактичного, фармацевтичного закладу;

- можливість узагальнення даних на рівні районних та міських відділів охорони здоров'я, управління охорони здоров'я обласної державної адміністрації, існування її у вигляді реєстру медичних (фармацевтичних) кадрів певної території;

- забезпечення єдиного підходу до порядку ведення, обліку, розстановки, підготовки, перепідготовки, атестації всіх категорій працюючих (лікарів, середніх медичних працівників, економістів, юристів, бухгалтерів, інженерів та інших) в тому числі державних службовців;

- можливість постійного оперативного впливу на процес управління;

- значне підвищення доступу до аналітичної інформації.

Згідно наказу МОЗ України територіальні інформаційно-аналітичні центри медичної статистики забезпечені оновленим програмним продуктом «Медстат». «МедСтат» – інформаційна система, що дозволяє автоматизувати обробку медико-статистичної інформації. Програма призначена для формування, аналізу та зберігання звітно-статистичної інформації згідно до річних звітних форм медичної статистики [6].

Висновок

Річні медико-статистичні звіти як і раніше є актуальними, проте вони потребують вдосконалення і адаптації до нових умов функціонування охорони здоров'я, а також вдосконалення автоматизованої обробки даних на всіх рівнях.

Паперові облікові форми, які історично інтегровані в систему охорони здоров'я, велика кількість звітних форм, низький рівень комп'ютерної грамотності лікарів, низька забезпеченість комп'ютерним оснащенням лікувальних закладів – ось далеко не повний перелік проблем, які

уповільнюють процес впровадження основ менеджменту в охорону здоров'я.

При оптимізації системи статистичної звітності необхідно враховувати специфічність інформації, яка стає підґрунтям прийняття стратегічного управлінського рішення в охороні здоров'я. При плануванні обсягів та змістового навантаження звітів необхідно передбачити об'єм інформації та мету, з якою ми її збираємо. Та інформація, яка не задовольняє управлінських вимог, повинна бути виключена, тим самим ми зменшуємо кількість граф у звітах без втрати основного джерела інформації.

Література

1. Белікова І.В. Роль статистичної інформації у процесі управління в галузі охорони здоров'я / І.В. Белікова, Л.А. Руденко / Актуальні проблеми сучасної медицини: Вісник Української медичної стоматологічної академії. – 2011. – Т. 11, вип. 3 (35). – С. 56-58.
2. Григорович В.Р. Удосконалення управлінських механізмів державної підтримки системи охорони здоров'я в Україні / В.Р. Григорович / [Електронний ресурс]. – Режим доступу : Електронне наукове фахове видання "Державне управління: удосконалення та розвиток"
3. Менеджмент в охороні здоров'я: Структура та поведінка організацій охорони здоров'я ; За ред. С. Шорґела та А. Калужного; Пер. з англ. Л. Тараруха. – К. : Основи, 1998. – 560 с.
4. Закон України „Про Концепцію Національної програми інформатизації” № 75/98-ВР від 2.02.98 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua>
5. Закон України «Про Основні засади розвитку інформаційного суспільства в Україні на 2007-2015 роки» [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua>
6. Постанова Кабінету Міністрів України від 6.06.12 №546 «Про затвердження Положення про електронний реєстр пацієнтів» [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua>

References

1. Byelikova I.V. Rol' statystychnoyi informatsiyi u protsesi upravlinnya v haluzi okhorony zdorov'ya / I.V. Byelikova, L.A. Rudenko / Aktual'ni problemy suchasnoyi medytsyny: Visnyk Ukrainy's'koyi medychnoyi stomatolohichnoyi akademiyi. – 2011. – Т. 11, vyp. 3 (35). – S. 56-58.
2. Hryhorovych V.R. Udoshkonalennya upravlins'kykh mekhanizmiv derzhavnoyi pidtrymky systemy okhorony zdorov'ya v Ukraini / V.R. Hryhorovych / [Elektronnyy resurs]. – Rezhym dostupu : Elektronne naukove fakhove vydannya "Derzhavne upravlinnya: udoshkonalennya ta rozvytok"
3. Menedzhment v okhoroni zdorov'ya: Struktura ta povedinka orhanizatsiy okhorony zdorov'ya ; Za red. S. Shorhela ta A. Kaluzhnoho; Per. z anhl. L. Tararukha. – K. : Osnovy, 1998. – 560 s.
4. Zakon Ukrainy „Pro Kontseptsiyu Natsionalnoyi prohramy informatyzatsiyi” № 75/98-VR vid 2.02.98 r. [Elektronnyy resurs]. – Rezhym dostupu : <http://zakon4.rada.gov.ua>
5. Zakon Ukrainy «Pro Osnovni zasady rozvytku informatsiynoho suspil'stva v Ukraini na 2007-2015 roky» [Elektronnyy resurs]. – Rezhym dostupu : <http://zakon4.rada.gov.ua>
6. Postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 6.06.12 №546 «Pro zatverdzhennya Polozhennya pro elektronnyy reyestr patsiyentiv» [Elektronnyy resurs]. – Rezhym dostupu : <http://zakon4.rada.gov.ua>

Реферат

СОВЕРШЕНСТВОВАНИЕ СТАТИСТИЧЕСКОЙ ОТЧЕТНОСТИ В АСПЕКТЕ РАЗВИТИЯ МЕНЕДЖМЕНТА В ЗДРАВООХРАНЕНИИ

Беликова И.В.

Ключевые слова: управленческое решение, медицинская статистика, отчетная документация.

Своевременное обеспечение качественной и достоверной информацией руководителей разного уровня, с целью подготовки принятия управленческого решения и внедрения современных принципов управления здравоохранением, является основной задачей медицинской статистики. Существующая система медико-статистических отчетов и методы сбора информации в виде годовых отчетов не всегда соответствуют современным требованиям. Цель исследования: Проанализировать состояние современной статистической отчетности и установить влияние полученной информации на качество управления в системе здравоохранения. Методы исследования: Системного анализа. Вывод: Годовые медико-статистические отчеты попрежнему актуальны, однако они нуждаются в совершенствовании

нии и адаптации к новым условиям функционирования здравоохранения. Бумажные учетные формы, которые исторически интегрированы в систему здравоохранения, большое количество отчетных форм, низкий уровень компьютерной грамотности врачей, низкая обеспеченность компьютерным оснащением лечебных учреждений - вот, далеко не полный перечень проблем, которые замедляют процесс внедрения основ менеджмента в здравоохранение.

Summary

IMPROVING THE STATISTICAL REPORTING IN THE ASPECT OF HEALTH CARE MANAGEMENT

Belikova I.V.

Key words: management decision, medical statistics, reporting documentation.

Present-day support of health care managers of different levels with high-quality and reliable information in order to prepare them to make management decisions and introduce modern principles of health management is the main task of medical statistics. The existing system of health care statistics and data collection techniques in the form of annual reports do not always meet modern requirements. The objective of this study is to analyze the current state of statistical reporting and to establish the impact of the information received on the quality of management in health care system. Conclusions. The annual health statistics reports are still relevant, but they need to be improved and adapted to the new conditions of health care functioning. Paper registration forms that have historically integrated into the health care system, a large number of reporting forms, a low level of doctor computer literacy, poor supply of medical settings with computer equipment is an incomplete list of issues that slow down the process of introducing the basics of management in health care.

УДК 616.343-006.06-085.277

Васько Л.М., Баштан В.П., Чорнобай А.В.

ПАТОМОРФОЗ МІСЦЕВОПОШИРЕНОГО РАКУ ПРЯМОЇ КИШКИ ПІД ВПЛИВОМ НЕОАД'ЮВАНТНОЇ ХІМІОПРОМЕНЕВОЇ ТЕРАПІЇ

ВДНЗУ «Українська медична стоматологічна академія», м. Полтава

Застосування різних методів терапевтичного впливу на пухлинний осередок кінцевою метою має створення найкращих умов для ерадикації пухлини з подальшим хірургічним втручанням та оцінкою терапевтичного патоморфозу. Метою нашого дослідження стало вивчення патоморфозу місцевопоширеного раку прямої кишки після неоад'ювантної хіміопроменевої терапії із застосуванням різних режимів опромінення. Досліджено терапевтичний патоморфоз місцевопоширеного раку прямої кишки у 85 хворих при неоад'ювантній хіміопроменевої терапії з різними режимами опромінення. Порівняння результатів морфометричного дослідження патоморфологічних змін при раку прямої кишки, в залежності від застосованих лікувальних заходів, показало переваги хіміопроменевої терапії з опроміненням в режимі мультифракціонування.

Ключові слова: рак прямої кишки, неоад'ювантна хіміопромена терапія, патоморфоз.

Стаття є фрагментом ініціативної академічної науково-дослідної роботи ВДНЗУ «Українська медична стоматологічна академія» «Вивчення патогенетичних механізмів розвитку захворювань органів травлення у поєднанні із іншими захворюваннями внутрішніх органів та розробка методів діагностики і лікування» (№ державної реєстрації 0111 У 004887).

В даний час рак прямої кишки (РПК) залишається одним із найпоширеніших онкологічних захворювань в світі. У кожного третього уперше зареєстрованого хворого на РПК пухлина має розповсюдження на суміжні органи, навколишні тканини, регіонарне та віддалене метастазування, що значно погіршує прогноз та не дозволяє використовувати хірургічне втручання на першому етапі лікування. [1-4,14]

Тому, на сьогодні продовжуються пошуки нових схем неоад'ювантного, зокрема хіміопроменевого лікування РПК. Застосування різних методів терапевтичного впливу на пухлинний осередок кінцевою метою має створення найкращих умов для ерадикації пухлини, з подальшим хірургічним втручанням та оцінкою терапевтичного патоморфозу.

Дія хіміопрепаратів та променевої терапії спрямована на уповільнення росту і розмножен-

ня зл�кїсних пухлинних клітин і проявляється прямим або опосередкованим ушкодженням клітинних мембран, органел і особливо ядерного апарата, відповідального за збереження і передачу спадковості. Остання надалі усуває або лімітує здатність неопластичних клітин до відтворення нових пухлинних клонів (популяцій). [2-7,13]

Вивчаючи лікувальний патоморфоз, який виникає під дією того чи іншого методу терапевтичного впливу на пухлину, необхідно враховувати морфологічні показники, гістологічну структуру новоутворення, ступінь його диференціювання, клінічну класифікацію за TNM, стан проліферативних процесів, склад оточуючих пухлину інфільтратів, морфометричні параметри (співвідношення строми, паренхіми, судинного русла) пухлини. [8-12]

Метою нашого дослідження стало вивчення